

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16.12.1965, sp. zn. 9 Tz 41/65, ECLI:CZ:NS:1965:9.TZ.41.1965.1

Číslo: 19/1966

Právní věta: II. Je-li způsobena z nedbalosti na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, větší škoda porušením nebo nesplněním důležité povinnosti při výkonu zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, jde o trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 130 tr. zák., nikoliv o trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 16.12.1965

Spisová značka: 9 Tz 41/65

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Poškozování majetku v socialistickém vlastnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 130

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1966 sb. rozh.

I. K podmínkám způsobení škody na majetku v socialistickém vlastnictví z nedbalosti v prodejnách socialistického obchodu dáváním zboží na úvěr.

II. Je-li způsobena z nedbalosti na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, větší škoda porušením nebo nesplněním důležité povinnosti při výkonu zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, jde o trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 130 tr. zák., nikoliv o trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 16. prosince 1965 - [9 Tz 41/65](#).)

Rozsudkem krajského soudu v Bánské Bystrici jako soudu odvolacího z 3. června 1965 sp. zn. 2 To 209/65 byl obviněný A uznán mj. vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák., spáchaným tak, že jako hmotně odpovědný vedoucí prodejny lidového spotřebního družstva Jednota v H. Š. náležitě nevykonával povinnosti, vyplývající z této funkce, zejména prodával bez náležité evidence zboží na úvěr, z čehož část tržeb vyinkasoval až po

inventuře, což mělo za následek, že od 23. ledna 1964 do 6. června 1964 způsobil na prodejně manko ve výši 12 612 Kčs ke škodě LSD Jednota v D. K.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem v neprospěch obviněného, zrušil napadený rozsudek mj. i v uvedeném výroku o trestném činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák. a věc vrátil okresnímu prokurátorovi v D. K. k došetření.

Z odůvodnění.

Krajský soud odůvodnil výrok o trestném činu podle § 137 odst. 1 tr. zák. nedostatečně jen tím, že obviněný neoprávněně prodával zboží na úvěr a peníze od občanů pravidelně nevyinkasoval, o čemž svědčí skutečnost, že po inventuře si zadržel částku 700 Kčs, kterou dostal dodatečně od zákazníků.

Skutková zjištění krajského soudu jsou v tomto směru zcela nedostatečná. Ohledně dávání zboží na úvěr bylo v průběhu trestního stíhání prokázáno doznáním obviněného A pouze to, že v červnu 1964 mu zákazníci zaplatili za zboží, které jim vydal předtím na úvěr, částku 700 Kčs, kterou neodvedl podniku, ale nechal si ji na výživu své rodiny. Tento skutek byl však již jednou v rozsudku krajského soudu správně posouzen jako část pokračujícího trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Jinak před krajským soudem ani v předcházejícím řízení nebyl proveden žádný důkaz, který by svědčil o tom, že ta část celkového schodku, která zbývá po odečtení položek 5000 Kčs a 700 Kčs, o nichž bylo zjištěno, že je A zpronevěřil z tržeb, by byla způsobena tím, že obviněný dával zboží na úvěr a že je řádně neevidoval. Z povahy věci vyplývá, že by dáváním zboží na úvěr mohla být způsobena na majetku družstva Jednota nedbalostí obviněného škoda ve výši 12 612 Kčs jenom za předpokladu, že by alespoň v této ceně obviněný vydal zboží zákazníkům bez zaplacení, z nedbalosti neevidoval jména dlužníků nebo výši dlužných částek a přitom nikdo z dlužníků by zboží v této výši nezaplatil. Nedbalostní zavinění tohoto následku by vyžadovalo, aby obviněný buď věděl, že družstvu může vzniknout větší škoda tím, že zákazníci zboží nezaplatí, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že se tak nestane, nebo v případě, že by o možnosti vzniku takového následku nevěděl, o něm vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl vědět.

Nic takového však nelze prokázat na základě důkazů, obsažených ve spise. Obviněný A nebyl vyslechnut k tomu, zda kromě shora uvedeného úvěru ve výši 700 Kčs měl ke dni inventury ještě nějaké nevyinkasované úvěry, které by ovlivnily výši zjištěného manka. Nebyly za tím účelem provedeny ani jiné objektivní důkazy. Z výpovědi svědka M, který prováděl inventuru na prodejně obviněného, lze pouze zjistit, že A měl na prodejně tři poznámkové sešity, v nichž měl zapsána jména dlužníků. O jaké dlužníky se jednalo, příp. jaká byla výše pohledávek vůči nim, svědek nevěděl. Nebylo zjišťováno, zda šlo o dluhy dosud nezaplacené, nebo zda dlužné částky byly již dříve obviněným vyinkasovány, příp. zda je vložil do tržby, nebo si je ponechal jako v případě shora uvedených 700 Kčs. Nebyly opatřeny ani zmíněné tři sešity.

Kromě dávání zboží na úvěr, které, jak řečeno, není jako důvod vzniku manka prokázáno, neuvádí krajský soud ve svém rozsudku žádnou jinou konkrétní formu jednání, které by bylo v příčinné souvislosti se vznikem manka. Pouze paušálně konstatuje, že obviněný nevykonával náležitě povinnosti, vyplývající z funkce vedoucího prodejny. Tím však není řečeno o způsobení větší škody na majetku v socialistickém vlastnictví trestným jednáním zhora nic.

Dostatečná opora pro zjištění žalovaného trestného činu podle § 137 odst. 1 tr. zák. však není ani v důkazech, shromážděných ve vyšetřování. Proto krajský soud tím, že k odvolání obviněného A po zrušení rozsudku soudu prvního stupně ve výroku o vině trestným činem podle § 137 odst. 1 tr. zák. uznal obviněného vinným tímto trestným činem znovu, aniž tento čin byl prokázán a nevrátil věc prokurátorovi k došetření, porušil zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, § 260 tr. ř.

Bude-li v dalším řízení objasněno, že obviněný A způsobil z nedbalosti větší škodu na majetku družstva Jednota porušením nebo nesplněním důležité povinnosti, vyplývající z jeho zaměstnání vedoucího prodejny, bude přicházet v úvahu posouzení tohoto skutku jako trestného činu porušování povinností v provozu socialistické organizace podle § 130 tr. zák. a nikoliv jako poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. Je-li způsobena nedbalým jednáním na majetku v socialistickém vlastnictví větší škoda porušením nebo nesplněním důležité povinnosti při výkonu zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, jde o trestný čin proti hospodářské kázi podle § 130 tr. zák. a nikoliv o trestný čin proti majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. Trestný čin podle § 130 tr. zák. je určen k ochraně hospodářské kázně, vyplývající z pracovních povinností před takovým porušováním těchto povinností, které vede k některému z následků, uvedených ve skutkové podstatě tohoto trestného činu. Naproti tomu trestný čin podle § 137 tr. zák. je možno spáchat porušením jakékoliv důležité povinnosti uložené podle zákona, s výjimkou povinnosti, vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo jednáním svědčícím o neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví. Kdyby podle ustanovení § 137 tr. zák. bylo možno posoudit i porušení důležité povinnosti, které vyplývá z pracovního vztahu, zařazení nebo funkce pachatele a které vedlo ke způsobení větší škody na majetku v socialistickém vlastnictví, bylo by ustanovení § 130 tr. zák. co do těchto znaků zbytečné. Takový záměr zákonodárce neměl, když do trestního zákona zařadil jak ustanovení § 130, tak i ustanovení § 137 tr. zák.